

Inclusief onderwijs in Nederland

TIJD VOOR ACTIE

NU SNEL METERS MAKEN

Inclusief onderwijs is onderwijs voor álle kinderen en jongeren in Nederland. Onderwijs waarin kinderen en jongeren van alle achtergronden met én zonder chronische aandoening of beperking samen kunnen spelen, leren en ontwikkelen. De verplichting om inclusief onderwijs in Nederland verder vorm te geven is er. Nu de uitwerking nog.

Op verzoek van de Tweede Kamer (motie aangenomen op 4 juli 2019) gaat de regering aan de slag met het bouwen van een brede coalitie van leraren, schoolleiders, leerlingen, ouders, besturen, gemeenten, kinderopvang en (jeugd)zorg, om tot inclusief en goed onderwijs voor ieder kind te komen. Daar zijn we blij mee. Het moet alleen niet nog eens 15 tot 20 jaar duren tot ons onderwijs echt inclusief is. De jongeren uit het FNO Jongerenpanel Zorg én

Perspectief denken, als ervaringsdeskundigen, graag mee over hoe inclusief onderwijs er in Nederland uit kan zien. Samen met Defence for Children zetten we ons in voor het realiseren van inclusief onderwijs, dat immers een kinderrecht is.

Wat ons betreft maken we nu snel meters. Zodat de kinderen die nu geboren worden het gaan merken. Of beter, dat ze er juist niks van merken. Dat ze het als vanzelfsprekend zien dat ze met of zonder ondersteuning en zonder problemen naar een school in de buurt kunnen gaan, samen met hun leeftijdsgenootjes. Dat alle kinderen, met of zonder beperking, met elkaar in dezelfde klas zitten en dat dit ook als normaal wordt gezien. Dat niet alleen de school, maar ook de samenleving als geheel inclusief is.

Femke van Zoggel

Voorzitter FNO Jongerenpanel Zorg én Perspectief

Wat is inclusief onderwijs?

Inclusief onderwijs is onderwijs waarin alle kinderen welkom zijn en niemand wordt buitengesloten vanwege zijn achtergrond of beperking. Een toegankelijke school die elk kind onderwijs op maat biedt, met de ondersteuning en zorg die nodig is voor persoonlijke ontwikkeling. Inclusief onderwijs omvat alle onderwijsniveaus, van primair en voortgezet onderwijs tot aan het MBO, de hogescholen en de universiteiten.

School van eigen keuze in de buurt

Kinderen met én zonder ondersteuningsbehoefte hebben het recht om samen naar één school te kunnen gaan. Een school van hun eigen keuze, in de buurt. Een school die inspeelt op wat elk kind nodig heeft om te leren en zich te ontwikkelen. Inclusief onderwijs biedt flexibele curricula, lessen en leermethoden die zich aanpassen aan de talenten, capaciteiten en ambities van individuele kinderen.

Inclusief onderwijs niet gelijk aan passend onderwijs

In Nederland hebben we passend onderwijs. Bij passend onderwijs kunnen kinderen met een ondersteuningsbehoefte naar een reguliere school gaan, mits zij zich kunnen aanpassen aan het schoolsysteem. Kunnen zij dit niet genoeg of is er geen goede ondersteuning beschikbaar op school, dan worden deze kinderen nu vaak doorverwezen naar het speciaal onderwijs of komen ze thuis te zitten.

Bij inclusief onderwijs past het schoolsysteem zich juist aan het kind aan en niet andersom. De school biedt ondersteuning en houdt rekening met de manier van leren van het kind. De school is toegankelijk en onderwijs is maatwerk. Gericht op de ontplooiing van ieder kind en op het vergroten van hun zelfvertrouwen, creativiteit en kracht. De professionals werken samen over de grenzen van disciplines heen. Ook wordt actief samengewerkt met ouders en worden leerlingen en hun ouders uitgenodigd hun ervaringskennis in te brengen.

“Mijn ervaring is dat er veel mogelijk is als individuele mensen binnen de school zich daar hard voor maken. Kleine aanpassingen maken vaak al veel verschil. Denk aan het op afstand volgen van lessen, extra tijd bij toetsen en vervoer van en naar school. Je moet nu geluk hebben dat er op jouw school iemand is die met je mee wil denken en weet wat er mogelijk is. Dat klopt niet. Het zou standaard goed geregeld moeten zijn. Op elke school in Nederland.”

Celine, 21 jaar

Waarom is het tijd voor actie?

In artikel 24 van het VN-Mensenrechtenverdrag Handicap staat het recht van ieder kind op onderwijs in een inclusief onderwijssysteem. De regering is aan zet om van passend onderwijs stapsgewijs inclusief onderwijs te maken. Drie jaar na ratificatie van het Verdrag is er nog geen beweging naar inclusief onderwijs op gang gekomen. Zo blijkt uit het rapport **‘De Staat van het Onderwijs 2019’**. Sterker nog, de toename van het aantal leerlingen in het speciaal onderwijs en het aantal thuiszitters binnen het systeem van passend

onderwijs staan haaks op het recht op inclusief onderwijs. Een grote groep kinderen en jongeren met gedragsproblemen, een psychische aandoening of een verstandelijke beperking wordt uitgesloten van regulier onderwijs of onderwijs in het geheel. Ook leerlingen en studenten met een lichamelijke beperking of chronische aandoening ontvangen vaak niet de ondersteuning en het maatwerk dat zij nodig hebben om volwaardig te kunnen deelnemen aan het onderwijs. Er is geen tijd te verliezen, dit moet anders.

Manon, 23 jaar

Waarom ga je niet
gewoon een niveau
omlaag?

“WAAROM METEEN UITGAAN VAN
HET NEGATIEVE, VAN WAT NIET KAN
ER KAN ZOVEEL WEL!”

Op mijn zestiende kreeg ik chronische migraine. Hierdoor lag ik vaak dagenlang alleen op mijn bed in het donker. Die dagen kon ik niet naar school en miste ik lessen en soms ook toetsen. Maar in plaats van samen met mij oplossingen te zoeken, hield de school vooral angstvallig in de gaten of ik wel aan mijn verplichte aanwezigheidsuren kwam. Jammer, want ook met minder aanwezig zijn kan je nog steeds je vakken halen. Zo werkte ik in mijn goede dagen alvast vooruit en trok werk naar me toe. Gemiste toetsen haalde ik zo snel mogelijk in. Toch kreeg ik vanuit school te horen ‘Waarom ga je niet gewoon een niveau omlaag?’ Dat kwetste mij enorm, met mijn intelligentie was niks mis. Uiteindelijk ben ik naar de schoolpsycholoog gestapt. Zonder hem was ik zeker vastgelopen. Hij was vroeger schooldirecteur en kende de weg naar regelingen. Hij zorgde dat de school zich wat flexibeler opstelde en is echt mijn redding geweest.

Blok aan het been

Met mijn gymnasiumdiploma op zak koos ik voor een universitaire studie. Helaas liep ik ook hier weer tegen twijfels en onwil aan. De studieadviseur zei in ons eerste gesprek na mijn toelating dat de selectie misschien wel anders was verlopen als ik had aangegeven dat ik chronisch ziek ben. Bij een andere studie twijfelde de bachelordirecteur over de waarde van mijn diploma als ik veel lessen zou missen. Ook

bij toelatingsgesprekken voor honoursactiviteiten kreeg ik pijnlijke vragen als ‘ben jij geen blok aan het been van een groep?’ Door goed af te stemmen met individuele docenten en open te zijn naar mijn medestudenten, is het goed gekomen. Binnenkort hoop ik niet één, maar twee universitaire studies af te ronden.

Flexibiliteit nodig

Ik ben trots op wat ik heb bereikt, maar ook teleurgesteld dat het zo moeilijk gemaakt wordt je recht op onderwijs in de praktijk te brengen. Waar ik mee geholpen zou zijn was een flexibelere instelling. Dat wordt gekeken naar wat wél kan. Dat scholen en opleidingen samen met mij oplossingen zoeken. Nu was ik op mijn ‘goede dagen’ vooral aan het knokken en onderhandelen.

Criteria voor inclusief onderwijs

Het VN-Mensenrechtencomité Handicap gebruikt vier criteria om inclusief onderwijs uit te leggen:

Beschikbaarheid

Er moet in het hele land inclusief onderwijs worden aangeboden. Dat betekent dat er voldoende onderwijsinstellingen en programma's zijn en dat deze van goede kwaliteit zijn.

Toegankelijkheid

Het hele onderwijssysteem moet toegankelijk zijn. Niet alleen de gebouwen, maar ook de informatie en communicatie, het curriculum, de studiematerialen en de onderwijsmethodes.

Aanvaardbaarheid

De vorm en inhoud van het onderwijs houdt rekening met de diversiteit van de leerlingen. De behoeften, cultuur en taal van alle leerlingen wordt gerespecteerd.

Aanpasbaarheid

Leraren en ander personeel moeten tegemoet komen aan de uiteenlopende behoeften van de leerlingen zodat een leeromgeving ontstaat waar alle leerlingen zich op hun eigen manier en in hun eigen tempo kunnen ontwikkelen.

Platform In1school

Platform In1school informeert en inspireert kinderen, ouders, scholen, bestuurders, samenwerkingsverbanden en beleidsmakers. Via het platform worden goede voorbeelden van inclusief onderwijs uit binnenland en buitenland gedeeld en kennis en ervaringen uitgewisseld. Daarnaast biedt het platform concrete tools en werkmethoden voor inclusief onderwijs. Vanuit het platform wordt samengewerkt met netwerken van ouders en jongeren, belangenorganisaties, experts en juristen om elkaar te versterken in de transitie naar

inclusief onderwijs. Platform In1school is onderdeel van het onderwijsprogramma van Defence for Children en wordt mogelijk gemaakt door een samenwerking met NSGK, de Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind.

Meer weten? Ga naar www.in1school.nl

PLATFORM

IN 1 SCHOOL

“Als onderwijs een recht is, waarom moet je er dan zo hard voor vechten? Nu moet elke school opnieuw het wiel uitvinden. Inclusief onderwijs, geen hokjes meer tussen school en zorg. Het klinkt mooi, maar er moet nog veel veranderen om het werkelijkheid te laten worden. Het vraagt om meedenken en flexibiliteit, om maatoplossingen. Want geen persoon is hetzelfde en je ziekte is ook niet elke dag hetzelfde.”

Eline, 26 jaar

Adriana van Dooijeweert

Voorzitter College voor de Rechten van de Mens

Stilstaan is
geen optie

Het College voor de Rechten van de Mens is hét nationaal mensenrechteninstituut van Nederland. Het is onze taak om de mensenrechten in ons land te beschermen, te belichten en te bevorderen. Sinds 14 juli 2016 is het VN-Verdrag voor de rechten van personen met een handicap bindend voor ons land. In artikel 24 van dit Verdrag staat dat alle leerlingen zonder discriminatie en op basis van gelijke kansen recht hebben op onderwijs. Om dit te realiseren moet Nederland een inclusief onderwijssysteem op alle niveaus waarborgen. De Nederlandse overheid heeft dus ook de plicht om gaandeweg maatregelen te nemen om een inclusief onderwijssysteem in ons land te realiseren. Het College is aangewezen om toezicht te houden op de implementatie van het Verdrag en daarmee ook op de progressieve verwezenlijking van inclusief onderwijs in Nederland. Dat betekent niet dat dit morgen al gerealiseerd hoeft te zijn. Het betekent wel dat stilstand geen optie is.

De kern van inclusief onderwijs is dat het niet de leerlingen zijn die zich aanpassen aan het onderwijs, maar dat het onderwijs zich aanpast aan de leerling. De behoeften van de leerling zijn het uitgangspunt. Inclusief onderwijs erkent dat personen met een handicap op gelijke voet met anderen onderwijs moeten kunnen krijgen. Het draagt uit dat iedereen gelijk is en erbij hoort in de samenleving.

Inmiddels zijn drie jaar verstreken sinds het Verdrag is geratificeerd. Het bestaande onderwijssysteem kan nog steeds tot uitsluiting en discriminatie van kinderen leiden. We zien daar voorbeelden van in onze oordelen, waarbij we individuele gevallen toetsen aan de gelijkebehandelingswetgeving. Er is nog een lange weg te gaan voordat inclusief onderwijs in Nederland gerealiseerd zal zijn. Bij leerkrachten, scholen en samenwerkingsverbanden is er wel de wil er om het onderwijs meer inclusief te maken. Het

symposium 'Samen op weg naar inclusief onderwijs' van 1 juli was daar een sprekend voorbeeld van. De bal ligt nu bij de overheid en de bewindspersonen om concrete en meetbare stappen te zetten. Zij moeten de randvoorwaarden realiseren om een inclusief onderwijssysteem in Nederland werkelijkheid te laten worden.

Melding doen bij het College voor de Rechten van de Mens

Als een leerling of diens ouders vinden dat een school te weinig heeft gedaan om aanpassingen te treffen, kunnen zij dit melden bij het College voor de Rechten van de Mens. Zo nodig onderzoekt het College de redelijkheid van de gevraagde aanpassing en de vraag of deze een onevenredige belasting vormt voor de school.

Meer weten? Zie www.mensenrechten.nl of bel op werkdagen tussen 10.00 en 16.00 uur naar 030 888 38 88.

Symposium Samen op weg naar inclusief onderwijs

Op maandag 1 juli 2019 komen experts op het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap bij elkaar om te praten over het belang van inclusief onderwijs en welke stappen we moeten zetten om inclusief onderwijs in Nederland te realiseren. Ze doen dit op uitnodiging van FNO en Defence for Children. Schoolleiders, basisschoolleraren, docenten, leerlingen, ouders, beleidsadviseurs, juristen en medewerkers van PO-Raad, VO-Raad

en de ministeries van OCW en VWS bespreken hoe onderwijs in Nederland inclusiever kan en wat daarvoor nodig is. Dit onder leiding van dagvoorzitter Dolf van Veen, hoofd van het Nederlands Centrum Onderwijs en Jeugdzorg. Lauren, Manon, Mariëlle, Celine en Eline van het FNO Jongerenpanel Zorg én Perspectief inspireren de deelnemers met hun ervaringen in het onderwijs.

Er wordt gediscussieerd over:

- 1. Maakt inclusief onderwijs het verschil?**
Waarin verschilt passend onderwijs van het huidige onderwijssysteem? Welke aanpassingen zijn nodig om inclusief onderwijs te realiseren?
- 2. Hoe bouwen we de brug tussen onderwijs en zorg?**
Er wordt nog te veel in hokjes gedacht. Welke barrières zijn er tussen onderwijs en zorg en hoe nemen we die weg?
- 3. Hoe kan de financieringssystematiek inclusie bevorderen?**
Hoe kan de manier waarop scholen worden gefinancierd inclusie bevorderen? Wat moet er anders?
- 4. Hoe maakt een leraar het verschil?**
Voor een inclusieve leeromgeving is de opleiding en ondersteuning van leraren cruciaal. Hoe kan een leraar het verschil maken en wat heeft hij daarvoor nodig?
- 5. Hoe zorgen we dat het onderwijs zich aanpast aan de leerling en niet andersom?**
Welke goede voorbeelden van maatwerk zijn er al en hoe kan dit nog beter?
- 6. Hoe zorgen we voor een 'warme overdracht'?**
Hoe zorgen we voor goede overgangen tussen onderwijsniveaus, onderwijsvormen en van onderwijs naar arbeidsmarkt?

Het symposium laat zien dat de wil er is bij leraren, scholen en samenwerkingsverbanden om de stap naar inclusief onderwijs te maken. Goede ideeën en inspirerende voorbeelden genoeg. Ook werd het belang benadrukt van het betrekken van jongeren

met een chronische aandoening of beperking bij het realiseren van inclusief onderwijs. Zij zijn de experts en weten wat voor hen belangrijk is. Waar het echter aan ontbreekt zijn randvoorwaarden om tot implementatie over te kunnen gaan.

“Een leraar die begrip toont en meedenkt kan het verschil maken voor een leerling. Dat heb ik zelf ervaren. Tijdens de opleiding zouden leraren al meer kunnen leren over de mogelijkheden om maatwerk te bieden. Tegelijk vraag je dan wel veel van een leraar. Er moeten daarom goede oplossingen komen voor de ondersteuning van leraren in de klas. Zodat ze ook de ruimte hebben voor maatwerk. Ze kunnen het niet alleen”

Mariëlle, 25 jaar

Oproep: Taskforce Inclusief Onderwijs

FNO Jongerenpanel Zorg én Perspectief en Defence for Children roepen de beide ministers van Onderwijs op inclusief onderwijs in Nederland te realiseren. We vragen hen hiervoor een Taskforce Inclusief Onderwijs in te stellen. In nauwe samenwerking met hun collega-bewindspersonen van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Met als taak het zo snel mogelijk opstellen van een realistisch implementatieplan voor de transformatie naar een inclusief onderwijssysteem. In dit magazine worden daartoe tien concrete stappen in de goede richting voorgesteld. Deze stappen zijn in lijn met de adviezen die zijn verzameld tijdens het symposium Samen op weg naar inclusief onderwijs.

Tien stappen in de goede richting

- STAP 1 Wegnemen wettelijke beperkingen
- STAP 2 Financieringssystematiek die inclusie bevordert
- STAP 3 Maatwerk in de schoolpraktijk
- STAP 4 Wegnemen van schotten
- STAP 5 Cultuuromslag
- STAP 6 Zorgcoördinator binnen alle onderwijsniveaus
- STAP 7 Warme overdracht
- STAP 8 Betere communicatie
- STAP 9 Uitrollen transitieroutes
- STAP 10 Een inclusieve samenleving

Het implementatieplan voor transformatie naar inclusief onderwijs bevat in elk geval:

1. **Een gedragen visie rond inclusie om een systeemverandering teweeg te brengen**
Het recht op inclusief onderwijs moet het uitgangspunt zijn. Voor alle onderwijsniveaus, van primair tot hoger onderwijs. En met aandacht voor de relatie met peuterspeelzalen en andere levensdomeinen, zoals zorg en werk.
2. **Aanbevelingen voor vervolgstappen**
Wat is nodig, in welke volgorde en wie is waarvoor verantwoordelijk? Formuleren én aan de slag gaan met vervolgstappen, met de tien stappen in dit magazine als leidraad.
3. **Het meetbaar maken van de realisatie van inclusief onderwijs**
Formuleren van meetbare doelstellingen van de realisatie van inclusief onderwijs, met een helder tijdspad.

Defence for Children en FNO Jongerenpanel Zorg én Perspectief zien zich als agendasetters voor visieontwikkeling rond inclusief onderwijs. We verwachten van de ministers van Onderwijs dat ze zich bij het instellen van de Taskforce expliciet uitspreken vóór de transformatie naar een inclusief onderwijssysteem. We monitoren nauwkeurig of de Taskforce met brede samenstelling wordt ingesteld en wat de voortgang is. Eind 2019 organiseren we opnieuw een symposium over de vervolgstappen richting een inclusief onderwijssysteem.

Praktijkplatform Naar Inclusiever Onderwijs

Dit platform adviseert én ondersteunt scholen die al werken aan inclusiever onderwijs of ermee aan de slag willen. Ook brengt het platform goede praktijkvoorbeelden van samenwerking van regulier en speciaal onderwijs onder de aandacht.

Meer weten? Ga naar www.naarinclusieveronderwijs.nl

'Nothing about us, without us'

Naast bijvoorbeeld financiële experts en onderwijskundigen moeten in elk geval ook jongeren met een chronische aandoening of beperking deel uitmaken van de Taskforce Inclusief Onderwijs. Zij weten als ervaringsdeskundigen het beste wat nodig is.

Meer weten over het FNO Jongerenpanel Zorg én Perspectief? www.jongerenpanel.nu

Tien stappen in de goede richting

STAP 1

wegnemen wettelijke beperkingen

De huidige wetgeving moet worden aangepast om inclusief onderwijs te realiseren. De ministers van Onderwijs zullen daarom moeten starten met het opstellen van een wettelijke definitie van inclusief onderwijs en de doelen ervan. Op basis daarvan kunnen de wettelijke beperkingen voor inclusief onderwijs in kaart worden gebracht en vervolgens door aanpassing van wet- en regelgeving worden weggenomen.

STAP 2

financieringssystematiek die inclusie bevordert

Naast wetgeving zal ook de financiering aangepast moeten worden. Er moet een financieringssystematiek komen die inclusie bevordert. Denk bijvoorbeeld aan zorggeld naar reguliere scholen en verantwoording op de kwaliteit van ondersteuning. Begin met het belonen van inclusieve scholen.

STAP 7

warme overdracht

Veel jongeren krijgen uiteindelijk op hun school het maatwerk dat zij nodig hebben. Van een speciale laptop tot gespreid examen doen en van een rustruimte tot een extra boekenpakket. Bij een schoolwisseling gaat deze kennis vaak weer verloren, waardoor jongeren opnieuw in gesprek moeten met hun onderwijsinstelling. In het speciaal onderwijs zijn hiervoor al mooie oplossingen, zoals het uitwisselen van doorstroomdossiers of een overdrachtsgesprek. In maart 2019 verzocht de Tweede Kamer de regering met voorstellen te komen voor een 'warme overdracht' zonder belemmeringen.

STAP 8

betere communicatie

Hoewel in theorie veel maatwerk mogelijk is, blijkt de praktijk anders. Jongeren zijn vaak onvoldoende op de hoogte van wat zij mogen vragen. Scholen hebben niet genoeg kennis over maatwerk of zijn huiverig aanpassingen te bieden. Een meerderheid van de Tweede Kamer verzocht de regering in juni 2019 een landelijke website op te zetten met informatie over de rechten van studenten en de beschikbare voorzieningen. Ook gaat de minister van onderwijs de communicatie over mogelijke aanpassingen in examinering voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte verbeteren.

STAP 3

maatwerk in de schoolpraktijk

Huidige belemmeringen voor maatwerk in de dagelijkse schoolpraktijk moeten worden geanalyseerd, zodat er oplossingen voor kunnen worden gevonden. Mogelijkheden voor maatwerk moeten bekend zijn bij scholen en toegankelijk zijn voor leerlingen en hun ouders.

STAP 4

wegnemen van schotten

Inclusief onderwijs vraagt erom dat de schotten tussen verschillende beleidsdomeinen worden weggenomen, zoals tussen onderwijs en (jeugd)zorg. Samenwerking moet worden bevorderd. Met een visie 'geen kind de wijk uit voor onderwijs en zorg' stimuleer je inclusief onderwijs.

STAP 9

uitrollen transitieroutes

Inclusief onderwijs betekent ook zó opleiden dat jongeren met een ondersteuningsbehoefte echt aan de slag kunnen op de arbeidsmarkt. De overgang (transitie) van opleiding naar werk gaat bij deze jongeren vaak mis. Binnen school krijgen ze extra ondersteuning, daarna staan ze er vaak alleen voor. Daarom is er de MBO transitieroute, waarbij de jongere samen met de onderwijsinstelling, het (leer)bedrijf en de gemeente een route uitzet die leidt tot het behalen van een diploma én het behouden van werk, ook na een jaar. Dergelijke transitieroutes zouden in het MBO, HBO en WO landelijk uitgerold moeten worden.

Meer weten?
www.fnozorgvoorkansen.nl/transitieroute

STAP 10

een inclusieve samenleving

Last but not least. Onderwijs staat voor een leerling nooit op zichzelf, zeker niet voor jongeren met een ondersteuningsbehoefte. De verbinding tussen onderwijs en zorg is cruciaal, maar het gaat ook om andere levensdomeinen van jongeren zoals werk, wonen en relaties. Een goede samenwerking tussen de leeromgeving en de bredere samenleving draagt bij aan inclusie in bredere zin, aldus het VN-Mensenrechtencomité Handicap. Daarom vraagt de ontwikkeling naar inclusief onderwijs ook om visie en beleid gericht op een inclusieve samenleving.

STAP 5

cultuuromslag

De omvorming van het huidige onderwijssysteem naar dat van inclusief onderwijs vraagt veel van de professionals. Een cultuuromslag is nodig. In dat verband is het belangrijk les- en ondersteuningsstrategieën voor een inclusieve leeromgeving te inventariseren, inclusief de gewenste aanpassingen in docentenopleidingen.

STAP 6

zorgcoördinator binnen alle onderwijsniveaus

Een zorgcoördinator kan het verschil maken. Door de link te leggen tussen school en ziek zijn en maatwerk te bieden waar nodig. Nu is de zorgcoördinator vaak niet of onregelmatig aanwezig, onvoldoende bekend bij jongeren en heeft hij of zij niet altijd genoeg kennis van medische zaken en maatwerkmogelijkheden. In maart 2019 verzocht de Tweede Kamer de regering in overleg met de onderwijssector te zorgen voor een aanspreekpunt op alle onderwijsinstellingen voor alle leerlingen en studenten. De zorgcoördinator met oog voor de leerling en kennis van maatwerk is een stap dichterbij.

Lauren, 17 jaar

Het gaat erom dát je
ondersteund wordt,
niet door wie

“IK WIL DAT ER NAAR ME OMGEKEKEN WORDT”

Door mijn motorische beperking kan ik af en toe wel wat extra ondersteuning gebruiken op school. Ik heb net 5 VWO afgerond en op veel vlakken denkt mijn school goed mee. Zo heb ik een dubbel boekenpakket waardoor mij een hoop sjouwen bespaard blijft. En krijg ik meer tijd bij het maken van toetsen, omdat schrijven bij mij wat langer duurt. Bovendien vinden docenten het geen probleem als ik een paar minuten later aansluit in de les, omdat ik niet zo snel kan lopen. Veel hangt af van hoe assertief leerlingen en hun ouders zijn. Als je erom vraagt kan er vaak veel. Het is alleen niet altijd makkelijk om te vragen om hulp. Bovendien wordt de verantwoordelijkheid zo vooral bij de leerling en de ouders gelegd.

Wie doet wat

Er wordt niet altijd genoeg vooruit gekeken. De school komt vaak pas in actie bij problemen. Terwijl je die problemen meestal goed voor kan zijn. Mijn school heeft één zorgcoördinator die voor de brug tussen onderwijs en zorg moet zorgen. Zij heeft helaas vaak geen tijd wanneer ik een probleem aan haar

voorleg. Gelukkig springt mijn mentor in dat gat. Eén zorgcoördinator kan onmogelijk alle leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte kennen én helpen. Ik zie de zorgcoördinator vooral als de verbinding tussen docent en leerling. Zelf heb ik vooral veel steun aan een docent die altijd even tijd voor mij vrijmaakt. Gewoon om even bij te kletsen of voor een hart onder de riem.

Ik wil me welkom voelen

Het gaat er ook niet om door wie je ondersteund wordt, maar dát je ondersteund wordt vanuit school. Ik wil niet bij een excursie alleen in mijn rolstoel achterblijven, terwijl de rest al verder is gelopen. Ik wil niet dat de school mijn vriendinnen verantwoordelijk maakt voor het duwen van mijn rolstoel. Ik wil dat er naar me omgekeken wordt. Dat er meegedacht wordt in lastige situaties. Ik wil me welkom voelen en gezien worden. Voor mij is dat de belangrijkste vorm van ondersteuning die een school kan bieden.

Een uitgave van FNO Zorg én Perspectief en Defence for Children

FNO

Van 2015 tot 2019 liep binnen FNO het programma Zorg én Perspectief. Het programma ondersteunde projecten die een bijdrage leverden aan participatie van jongeren op het gebied van school, sport, werk en zorg. De vraag van de jongeren was daarbij altijd het vertrekpunt. Dit werd geborgd door de nadrukkelijke plaats van het Jongerenpanel Zorg én Perspectief in het programma.

Het programma is inmiddels met succes afgerond. Uit onderzoek van Nivel is gebleken dat Zorg én Perspectief ervoor gezorgd heeft dat het maatschappelijk perspectief van jongeren met een chronische aandoening is verbeterd. De verwachting is dat het programma in 2020 een vervolg krijgt, met opnieuw aandacht voor school en werk.

Benieuwd naar de resultaten van vier jaar Zorg én Perspectief?

www.fnozorgvoorkansen.nl/resultatenzep

Defence for Children

Defence for Children bevordert kinderrechten in Nederland en daarbuiten op basis van het VN-Kinderrechtenverdrag. Kinderrechten kunnen alleen versterkt worden als ze zijn vastgelegd in wet- en regelgeving én als er continu toezicht plaatsvindt op de naleving ervan. Defence for Children doet dit door middel van individuele rechtshulp, studie en onderzoek, lobby en beleidsbeïnvloeding, training en scholing en door actie te voeren.

Defence for Children maakt zich onder andere sterk voor inclusief onderwijs. Onderwijs waar alle kinderen, ongeacht hun achtergrond of beperking, samen kunnen leren en werken. Kinderen, ouders, professionals en andere betrokkenen kunnen met hun vragen over het recht op inclusief onderwijs terecht bij de Kinderrechtenhelpdesk van Defence for Children.

Meer weten? Ga naar

www.defenceforchildren.nl

Colofon

Fotografie: Hans Hordijk fotografie, diverse stockbeelden

Tekst: Margreet Sangers, Saresté

Interviews en citaten FNO Jongerenpanel Zorg én Perspectief: Eline, Lauren, Mariëlle, Celine en Manon

Vormgeving & productie: Eric Kentie, Strapatz

